

A6akuke Ná-Sευει Wooi I66zeizuυε

A6akuke ná-sευει ɔa GALA goo wo nui ɔaazulo pelei IεZU ga aɔeye, faa6aagi ma yeefεɔɔalai zu, nui υe é nu ɔiligiɔi ta-666i z666su, é ɔa zeliu lo faa ɔ6i ma, é wooɔula GALA ma, ta é ɔoozune, siegi zu é ná-gooɔaavotegi z666su da. Niima zευει ɔεeni kona und6zita (600), aisa Yesu Kilista υa z666 eteai zu, naama ziegi zu ɔa Babil6ne nuiti ti zeini la folo ɔulazu υelei ɔoba yooiti unda, názu ɔa Izelayele nu6useiti ti ɔeni 66ɔɔ ɔaazaɔasu da, ziizoolai zu, ga, ta-eteai ɔa υaazu ɔεεZU ɔale, ta ti y6ɔzυυε ɔa υaazu ɔεεZU ɔale ta GALA.

GALA ge daawoo wo nui wooɔaavoteni, é keela woo υe zea, n6n6 ma ziegi zu nuiti ta-vaa ma, ta yeefεɔɔalai zu nu6useiti pe ta vaa ma, è ɔε ga wooɔεɔɔila nu GALA bε, naa ɔa a zobogi υe è υe è eteai zie (2:4) è maab6ungi wo ga ladalai, eyesu GALA ge losυυε ɔε (Gaagwεsu 3).

Woza a 6aana, sie m6inm6in su, nu ɔa ɔa A6akuke ná-sευει maaloli, nii a ke è naama ɔitogi z666. P6le ná-tεnεgi é boni ga GALA ná-nu6use m6ungiti, nui ná-wooɔεɔɔiladau é υile GALA ba, naa ɔa é kidaaleυei IεZU Yesu Kilista ná-GALA ma (W6l 1:17, Gal 3:11, E6u 10:38 υετε 6alaagi).

¹ Keela wooi ɔa ga nii, GALA ge dεeni ga GALA goo wo nui A6akuke.

GALA goo wo nui GALA toli fai ga é 66 ba

² Nà yɛsu è lolisu eyɛsu siɛgi bɛgele zeeli,
 Gɔɔɔɔ GALAGI, ga è kpɔbai ɔɛ?
 E la woilosu ɔɔoi ma.

Nà kpeeɪ loozu ga: «É ɔɔida!»
 E la unmoɔgi wosu?

³ Leeni vaa zu è telebotala vaiti pɛ dɛɛzu ga ze?
 Leeni vaa zu è vaazu bu, è ɔɛ ga maanoɔɔ vai vɛɛ
 nu?

Toomai ta nuɓuse maanoɔɔ vai nɔ ɔa gè kaazu
 maagoolii zu,
 sakpegi ta kpɔɛ vaiti nɔ ɔa ti ɔɛɛzu adave pɛ.

⁴ Naa maavele ma, nu la mo ziezuzo ga togi,
 so le faa la mo ziezuzo.

Mazɔɔɔ faa mo ɔa ɔɛ nuiti ti la vaazu bu, telebo nuiti
 ti va boti ɔɛ,
 tukpɔiti ti ɔaavezu, ta levezu yaavai maazu.

GALA ná-gooɔaavotegi

⁵ Maligii ɔɛ ma: «À ɔaazulo dɛɛ zii ɔiligiti ba,
 wo laa ɔa vo ga duai.

Mazɔɔɔ wa yɛsu vulua, wo naa ɔa, nii é vaazu
 ɔɛɛzu,

fai naa é ɔɛɛzu, nu a la bona wo ma, wo la bɛna la
 da.

⁶ Nà vaazu ga Babilone nuiti,
 su mo nuɓuseiti, ti ziliai,
 ti bizɛzu eteai zu
 ga boa yooiti kula ti ya.

⁷ Ti maayikive, ti maalua,
 tiya ɔɔɔɔ ɔa ti ti yiima vai levezu ga ta-zobogi.

⁸ Ta-zooiti kpizɛve, é leve kɔii va,
 ta-jiigi ɔaawanave, é leve zuluɓuiti tɔnɔi va, ti nu
 bɛɛzu kpidi.

Ta-zoo 6ize nuiti ti 6666a lo6a, ti ze6e 6oozama, ti
 va,
 ti 6ove e6e ko6ei, 6 loozu n6-daamianigi ma.
 9 Nubusei naati pe ta vaazu tooma vai n6 ma,
 ti 6aazulogai n6 ti-6akalave va,
 ti 6a du6iti gaale ba e6e na6aegi,
 10 ti 6a ne66ula masagiti su,
 ti 6a kundigiti nee.
 Ada 6iin ge la ti 6aazu ga faa,
 ta p666i zigitona sigigi va, ti le ga ti naati so,
 11 ti leve e6e fiile wolai, ti li n6 ta6ili,
 ti 6e ga s6ba nui, ta-zebei 6a ti keezu ga ta-6alagi.»

GALA goo wo nui woo6ula vai GALA ma volu

12 Kele kaite w666666, 6a 6a 6 ga 66666 GALAGI,
 6a ga n6-GALAGI, na6egai, gi la zaa!
 66666 GALAGI, n6-fasai 6 m6kesu,
 6 yiimaze6ea ga gi zili nui niiti, 6 zobogi ve ti ya,
 6 6e ti tukp6i la gi unma.
 13 E-6aazuveti na6ege gola,
 6 va va bu ga 6 faa na6i 6a,
 6 la zooga zeizu kpe, 6 6a wele nimiza vai va.
 Leeni vaa zu 6 welezu n6, 6 la faa n6pe bosu,
 naa zu, nii yaava nuiti ti bosu?
 Leeni vaa zu 6 ma6esu kp6,
 siegi zu nu na6iti ti z6iti kologolosu da,
 tama naati s6legai ti va?
 14 Da nubuseiti sosu, e6e kpolo6ei wu 6aleiti,
 e6e ani vulu goiti ti-ma un ge la n6.
 15 Maz666 Babil6ne nuiti ta nuiti sosu,
 e6e kalei kalagi sosu,
 ti va ga tiye ta-lum6i zu,
 ti ti vu b6666 ma ta-zeemai zu.

Naazu ta ɣoozunεεzu, ti naɣai ɣula.

¹⁶ Ti da zalaɣai ɣula ta-lumɔiti be,
ti ani maku neεneɣiti gala ta-zeemaiti be,
mazɔɔ naati sabui zu, ta zoo ti laami,
daamianigi mɔin ti ya, gola neε.

¹⁷ Ti ye nɔ ta-lumɔiti suwosu,
ti da zii ɣiligiti paa, maawɔinɣa la su?

2

Telebo nui ɣa zie na-kidaalevei zu

¹ Nɔun na yesu na-ada makesuve,
ge loni sigigi ɣa,
ga ge kwεε nii GALA ge bosu ma,
ta velei na na-kpee woiti gaavote da.

² Ɔooɣɔ GALAGI gooɣaavoteni, ga niima woiti:
«Nii ge deεzu ga de, naa zeve,
yeevoze ba kokologiti ma,
naa ɣa a ke nuiti ti da kala ga pagɔ.

³ Yeeɣeɣalai la de zeelini
ga kulakelamai tei daa va zeeli,
kele toɣa na maaɔuɣa keeyeei va,
e la valiboga pe.
Sulebi pa, maaɔoun,
mazɔɔ daa ɣa zeeli nɔ ti,
e la zeeɣa ma pe.

⁴ Nui daavegai ga wasogi, e la zolega ziimave,
kele telebo nui ɣa zie ga na-kidaalevei maavele.

⁵ Gaamazu, dɔɔi yaavave,
gaazuleε nui la da ga zeida kpe,
toɣa da ɣɔdayeɣei zuwɔɔɔ eɣe ɣovealaaazu.
Zii la leida eɣe saai.
E da li nɔ ga zoointi soga,

é ḡa nuḡuseiti pε gaale ba ḡoḡo ma.»

Nimizai ḡa gaazumaavḡḡ nuiti tuḡo

⁶ Nuḡuseiti ti zogai,
ti pε ta vaazu ηεεḡulasu ḡoḡei wosu ti laalḡoḡma, ta
faalaalii,

ti ḡa ḡε ma: «Nimizai ḡa naama nui luḡo,
zoi é aniiti gaaleεzu ba, tama nḡnḡ laade!

E ḡa ta ḡo maḡyue ḡasoiti ba!

Da yeḡsu naa ḡa, eyεsu yeelε?»

⁷ Zḡiti wo kuyei vεeni ti ma, ti la wuzεḡea gaamanḡ?
Niiti ta ḡε ḡadḡzu wo ma, ti la wuzεḡea ḡaa?

Tiya ḡalaa, ta loo wo ma!

⁸ Tḡḡzei wo looni zii mḡinmḡin ma,
nuḡusei mḡtaiti pε ta loo wo ma,
tḡḡzei nuḡusei ηamai va wo puuzu,
faa zuḡoḡoḡologi zu wo keεzu ga zooiti,
ta taa wolaiti, ta ta-laaveaiti!

Nimizai ḡa woovalada nuiti tuḡo

⁹ Nimizai ḡa naama nui luḡo,
zoi é kakama anii ḡaalεεzu ba ná-peleyeḡei vε,
nii a ke é zei εεε pε unda,
ga maanḡḡo mina zeeli ma.

¹⁰ Da-veleyeḡei ná-unfe fai ḡa na è deveai,
è nuḡusei ma mḡinmḡin koloḡoloni,
è valaga ḡa-eteai ma.

¹¹ Mazḡḡḡ sigḡi zu ḡḡtuiti ta kpeei loo,
pεlei unsuve wuluiti ti daazo.

Nimizai ḡa tooma nuiti tuḡo

¹² Nimizai ḡa naama nui luḡo,
é ηamai vuuzu, é taai lo da,
é taai vuuzu ga faaḡaaza golai.

13 Sięgi zu nuᅇuseiti ti botii ęęezu la,
naama aniiti faa zu ti ęalazu abui ęa,
ziiti ti da ɔɔɔ ɔɔɔ wafuun,
naa la ga ęɔɔɔ GALAGI ná-devei ɔaa,
nii é ga Fai-Pe-Malięii?

14 Mazɔɔ etea nuᅇusei pe ka ęɔɔɔ GALAGI ná-
lebiyai ęwee ga pagɔ,
eęevelei ziei kpolođei ɔomave zulaavegai da.

Nimizai ęa naama nui luęɔ, zai é dɔai losu seięɔɔai

la

15 Nimizai ęa naama nui luęɔ,
zai é dɔai losu seięɔɔai la,
keai eęe anivebei, é so,
é ɔɔɔ maanakai ęula, ti da ka!

16 Lebiyai da ɔɔɔ, naa ęa valibo ga é maaboo,
da ɔɔɔ balaagi, dɔai ɔɔle, é ęabei ęula!

Da-voloi ęa zeelizu,
é ɔɔle ga ęɔɔɔ GALAGI ná-ziięaawana daawɔi.
Da-lebiyai ęa valibo ga é unfegai.

17 Faa zuęologologi é ęeeni Liban,
naa voto ka ęula é ma.

Suaiti undaavili fai ęa la é unma, ga é é leve.
Mazɔɔ é nuᅇuseiti namai vuuni,
é tooma vaiti keeni zoi laalɔɔma,
ta ná-taa wolai, ta su nuᅇuseiti.

Nimizai ęa kɔɔɔ ęani kɔɔ nuiti tuęɔ

18 Leeni ęa kɔɔɔ ęanigi paazu, nii ęeelięi nui
kpezezu?

Baa kɔlu ęaawuungai kpezeai ga salei,
é losu nuiti tuęɔ zee vaiti su?

Mazɔɔ zai é kpezezu, naa ęa ɔɔɔ ęalivaazu ná-
kpezeanii ma,

kḡḡḡ ganigi é la bḡezu.

¹⁹ Nimizai ḡa naama nui luḡḡ,
é ḡezu gulu buḡai ma:

«Ḡaazuzegḡe ma!»

E ḡezu kḡtui ma, é la bḡezu: «Wuzegḡe!»

Ta zoo nei ti nu ḡala ba?

Pete de, zanugi ta wali ḡaei zeleni ba,
kele zenvu viile ḡila kpalaa ge la su.

²⁰ Ḡḡḡḡ GALAGI bḡḡḡi ḡa zeini ná-pele nadegai wu.
Eteai pe ge maagḡe kpḡ, tḡun gaazu!

3

GALA guyei

¹ GALA goo wo nui Aḡakuke ná-GALA falii, é ga
maawḡin wuyei.

² Ḡḡḡḡ GALAGI, gè naa menini, nii è keeni,
gè luani da-ḡeewotii va, ee, Ḡḡḡḡ GALAGI.

Da-ḡeewotiiti ti vile su gi ḡaazu!

Ti ḡula kelema konagiti daawu!

Kele da-yiiḡaawanai zu, ḡize da-maawḡingai zu.

³ GALA paave é zegḡe Teeman,

GALA Nadegai vaave é zegḡe Palan ḡizeiti ma.

Lo!

Ná-maayikii ḡa veeni geegḡḡlogi ma,
ná-lebiyai eteai laavege.

⁴ Keve egḡe wozakalagi ma voloi,
ma zezeiti ti da volo, é ḡula zeave,
ná-zobogi ma lḡḡḡuzu vai ḡana!

⁵ Dḡḡ zeebei ḡa kakala velei, é da li,
kḡḡ kpadima zeebe ḡa kḡḡḡ vogiti su.

⁶ Siegi zu a lona da, zooi ḡa niikpi,

siegi zu é wεlezu la, zii g̃iligiti sasu ga bali,
 gize wɔɔwɔlogiti ti buse,
 kaite g̃ize nεmεiti ti vuka,
 vεti ti g̃eni mɔungi ga peleiti, é da zie la.

⁷ Gè Kusan nuiti ta-zege g̃otaiti kaa, ti gaavalagai
 ba,

Madiyan yooi ma vεεiti subezefelega.

⁸ Ee, G̃ooɔɔ GALAGI, è yiiɔaawanave zie wolaiti ma
 baa?

E yiiɔfulave ti laalɔɔma, è yiiɔaawana kpolodei ma
 baa?

E losu kooɔɔ wotoloiti su,
 ma zooiti ti liizu ga de pile sɔɔsuvε?

⁹ E da-g̃ooɔɔ g̃ilegi βεtea,
 da-mεεinti ta ga minazefegiti, è ti woni.

Lo!

Da zooi valizu su ga zie wolaiti.

¹⁰ Gizeiti ta è gaana, ta da bali,
 sabalagi da zooi yeβε,
 kpolode wolai da ziko,
 é da ma lakpatakpagi le geezuve.

¹¹ Foloji ta alugi ti ye loni losuve,
 da-mεεinti ti ziezu ta-wozakalagi g̃akala,
 ta da-βεein é volozu ma wozakalagi g̃akala.

¹² Da eteai zubizezu ga ziiɔfulagi,
 è ziiti dεεve ga ziiɔaawanai.

¹³ Da vaazu da-nubuseiti ta-βɔba vai ma,
 è βɔ da-masagi va è seidai.

Da faa ɲu g̃e nui ná-pεlei ungi levezu ga,
 è koloɔolo, è pεε su mεε.

Lo!

¹⁴ Da gi zili nuiti ta-g̃undigiiti tɔungiti kpotasu ga ti
 βooɔ mεεinti.

Ti ɣeni eɣe fiile wolai,
 ti yeizu gi ma ga ti gi zuvaza,
 ti da koozunεε beei loo,
 ti ɣevele βετει ga zoi maanɔɣɔai,
 ti koloɣolo dɔɔɣuzu.

¹⁵ E pelei laa da-zooiti be kpoloɣei wu,
 zie wolai wu ε zulusu.

¹⁶ Ge naama wooi menini,
 ge ɣe unga wuulee.
 Daƙɔɔɣiti ti da bali,
 ma ɣaeiti su da ɣe yɔɔɣe,
 ge ye na, ge da bali.
 Kele maanεεve ga ge ze kpe,
 ge kidaavili foloi maaβoun,
 foloi ε vaazu gi zili nuiti daalɔɣoma.

¹⁷ Kooleɣoole gului la mo waa pe,
 leezen belei la mo gwaa woga pe,
 wolive wului waa vai ɣa da nuiti kaka,
 nu tii ɣe ve, ε la ani nɔpe sɔɔɣa na.
 Baalagiti ta boliiti gaa ɣa vala ba ta-zasaiti su,
 nike zasa la mo ɣea na.

¹⁸ Kele nɔn na, na ɣoozunεεzu ɣooɣo GALAGI
 maavele ma,
 ziimaυe laave ga koozunεei, na-GALAGI maavele
 ma, ε kizosu.

¹⁹ Maligii ɣooɣo GALAGI ɣa ε ga na-zobogi,
 toɣa kɔɣiti feɣasu bu, ga dopai nɔnɔiti kevele,
 ε zie ga ze gize wolaiti ma.

Guye loo ɣundigii nɔnɔi ve. E loozu ga kɔnigiti.

GALA Sɛvɛi
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2013 Pioneer Bible Translators

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf